

בולעטין # 102 - אדר תשל"א לפ"ק

וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים ארגון מוקדש לעקור את עצת המרגלים המדברים לשון הרע על ארצינו הקדושה, (שעל ידיהם נחרב ב' מקדשות וגלינו מארצינו, ובא עלינו כל הצרות רח"ל), ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה, ויתקיים בנו הפסוק דברים (יב, ה') "כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׂבִטֵיכֶם לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שֶׁם לְשִׁכְנֹו תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה", ונזכה לביאת המשיח בב"א שנת "אל המקום אשר" לפ"ק.

יצא על ידי וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים

כמו שכתוב רש"י במדבר (פרק יג פסוק טז) ויקרא משה להושע וגו' - התפלל עליו - יה יושיעך מעצת מרגלים.
באר שבע, ארץ ישראל

כלי יקר על דברים פרק א פסוק א

וי"א כי דווקא אל הגדולים שקרא ישראל דבר ברמז מחמת הכבוד, אבל בסמוך נאמר דבר משה אל בני ישראל. דהיינו ההמון עם ולהם לא חלק כבוד אלא בפירוש אמר להם מעשה המרגלים והעגל, ואע"פ שהגדולים מסתמא לא נאשמו בכל הדברים אשר דבר ברמז מ"מ מאחר שלא הוכיחום תלה האשמה בהם ברמז:

ונ"ל ליישב בזה מה שהקשו המפרשים למה לא נאמר ויהי בארבעים שנה בתחילת הפר'. לפי שעיקר טעם של הודעת זמן זה טעמו להודיע שהתוכחה טובה להיות סמוך למיתה כדי שלא יהיה מוכיחו וחוזר ומוכיחו, ר"ל שמא היום או מחר יהיה לו מקום לומר אל המוכיחו טול קורה כו' (ערכין טז ע"ב) ודבר רע כזה אם הוא אפשרי להמצא אצל כלל ההמון עם, מ"מ כל איש חיל רב פעלים בל ישא על שפתיו דבור נזה. לפיכך תוכחה ראשונה שהיתה אל הגדולים לבד לא הוצרך לכתוב זמן זה כי אפילו בשאר זמנים תוכחה להם טובה כי לא יבעט לומר טול קורה כ"א העצב נבזה האחוז בחבלי בוז, וכל איש ירא אלהים לא ישמע על פיו דבור כזה, ועוד שדווקא התוכחות שנאמרו בפירוש מן ויהי בארבעים שנה וגו' והלאה בהם יש לחוש שלא יהא מוכיחו וחוזר ומוכיחו לאמר טול קורה כו', אבל תוכחה ראשונה זו האמורה ברמז אין לחוש לזה כי כל אחד יכול לעשות את עצמו כלא יודע:

ד"א תוכחה ראשונה לפי שמשה מעצמו אמרם על כן הזכירה ברמז, כי היה ירא פן יכוח בגחלתן כאשר קרה לו כשאמר שמעו נא המורים (במדבר כ י) אבל בסמוך נאמר דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אותו אליהם הוצרך לומר דברים כהווייתן:

בין פארן ובין תופל. לשון בין ובין אין לו שחר וישוב כלל לפירוש רש"י, ועוד קשה למה לא הזכיר לפחות ברמז ענין מי מריבה כמ"ש (תהלים קו לב) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם אם כן הם היו מקציפים לה' ולמה לא זכרו משה בכלל כל הכעסים שהכעיסו אלא ודאי שרמז להם בלשון בין ובין כי בפארן היה מעשה המרגלים ותופל ענינו שתפלו על המן ואמרו ונפשינו קצה בלחם הקלוקל (במדבר כא ה) ובני בני קרה ענין מי מריבה ואע"פ שמחלוקתו של קרח נכתב אחר מעשה מרגלים מ"מ קדם לו שהרי רש"י פירש וחצירות זה מחלוקתו של קרח שהיה בחצירות וכתוב (שם יב טז) ויסעו מחצירות ויחנו במדבר פארן. ומשם נשתלחו המרגלים ש"מ שבין מעשה מרגלים שבפארן ובין מעשה תופל לא היה בידם כ"א מה שהקציפו על מי מריבה כאלו אמר זכרו המעשה שעשיתם בין ב' גבולים אלו, וזהו רמז תוך רמז לפי שגם משה חטא בזה והיה מתירא פן יאמרו לו טול קורה כו' על כן הבליע חטא זה בקודם ובמאחר כי מהם לקח ראייה שהמה היו סבה, ועיקר החטא תלוי בכם כי ראו מה שעשיתם בפארן שאמרתם נתנה ראש ונשובה מצרימה, (שם יד ד) וכן בתופל אמרתם למה העליתנו ממצרים. (שם כא ה) וכן במי מריבה אמרתם ולמה העליתני ממצרים (שם כ ה). מזה ראייה שכל עבירה גוררת עבירה בכיוצא בה והקודם והמאחר מורה שגם חטא זה שנעשה ביני ביני יש לתלות בכם ולא בי:

בין פארן ובין תופל. לשון בין ובין מקום אתי להוסיף שנית ידי ולפרשו על מה דביני ביני בין י"ז בתמוז לט' באב, כי פארן היינו מעשה מרגלים אשר בו בכו בכיה של חנם והוקבע בכיה לדורות בליל תשעה באב, ותופל היינו העגל אשר עשו, כי מה שפירש"י שתפלו על המן אין לו דמיון במקרא ויותר היה נכון אם היה רש"י מפרשו מלשון היאכל תפל מבלי מלח (איוב ו ו) כי כל דבר שאין בו טעם נקרא תפל וזה היה מסכים לדברי רש"י. אבל לפי דרכנו קרוב לשמוע שמעשה העגל רמז בתפל, כי מצינו לשון זה בע"ז בכמה מקומות, בירמיה (נג יג) כתיב ובנביאי שומרון ראיתי תפלה הנבאו בבעל וגו'. וכתוב (איכה ב יד) נביאיך חזו לך שוא ותפל וגו'. וכן יחזקאל קרא אותם טחי תפל. (יג יא) וכן אמרו עושי העגל אלה אלהיך ישראל. (שמות לב ד) ובזה נתנו תפלה לאלהים וזה היה בי"ז בתמוז ובו ביום נשתברו הלוחות, ובקיעת אבנים אלו הוקבע לדורות כי בי"ז בתמוז הובקעה חומת העיר ואבניה ובין ב' גבולים אלו ישראל רובץ בין המשפתיים וזהו לשון בין ובין הנאמר כאן וכמ"ש (איכה א ג) כל רודפיה השיגוה בין המצרים. כי בין חטא העגל ובין חטא המרגלים כרע רבץ ודוחו לא יוכלו קום כי בדרך הטבע אין הצלה מפני עקת אויב כ"א באחד משני דרכים או בשניהם כאחד, הן מצד השגחת הש"י המציל לכל הדבקים בו אף אם אין עצומים בטבע מ"מ כשהן מקיימין ואהבת את ה' אלהיך. הגורם הדביקות בהש"י אז הוא מציל לכל הדבקים בו, הן מצד הטבע כשהן מקיימין ואהבת לרעך כמוך. אז איש את רעהו יעזרו אף אם הם חוטאים וסר ה' מעליהם מ"מ יש להם קצת תקוה בדרך הטבע אם לא תתנגד להם המערכה:

ובב' זמנים אלו אבדו ישראל שניהם כאחד, ואם כן אל מי ינוסו לעזרה, כי ב"ז בתמוז שעשו העגל בו ביום נזרו אחור ופנו אל הש"י עורף ולא פנים בחודש שמזלו סרטן שדרכו לילך לאחוריו כך נזרו אחור ואז אבדו ההצלה הבאה מפאת ההשגחה. ובט"ב היה מעשה המרגלים בו ביום נולדה מדת שנאת חנם בישראל כמ"ש (דברים א כז) ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו וגו' פירש"י מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עליך. (ילקו"ש דברים תתה.). כי המה סברו מאחר שכל אחד מהם שונא את חבירו כך מסתמא שונא אותם גם הקדוש ברוך הוא, ועוד מאחר שטעו לומר שהקדוש ברוך הוא שונא אותם בחנם אם כן ודאי טבע הענין מחייב זה שכל אחד ישנא את חבירו, ותהר צרה זו ותלד מדה רעה זו אשר החריבה בית ראשון ושני, כי בבית ראשון היה שנאת חנם בין נשיאי ישראל, ובבית שני פשתה הנגע בין כל ישראל כדאיתא ביומא (ט ע"ב) וזה היה בחודש אב שמזלו אריה כי כל אחד דמיונו כאריה יכסוף לטרופ את חבירו ואז אבדו גם ההצלה הטבעית כי אם אין אהבה ביניהם ואין אחד סומך ועוזר לחבירו מי יקום יעקב כי קטן ודל הוא (עמוס ז ב) נמצא שבין גבולים אלו נתפרדה החבילה מכל וכל כי סרו מהר מן ה', וסרו גם איש מעל אחיו, נמצא ש"ז בתמוז וט' באב גדר מזה וגדר מזה ואין דרך לנטות ימין ושמאל לפיכך כל רודפיה השיגוה בין המצרים. כל משמע אפילו רודף כל דהו חלוש יוכל להם כי בזמן אחד נאצו את קדוש ישראל חללו קדושת ישראל התלוי באחדות האומה, ובזמן שני נזרו אחור מן השכינה ואל מי ינוסו לעזרה:

על כן אמר משה בתוכחה זו, ראו כי אתם עומדים בין שני גבולים אלו בין המצרים מצד מעשה פארן ומעשה תופל וכדי לזרזם על התשובה אמר כן כי אם לא ישובו אז מעשה של פארן יקבע להם בכיה לדורות כי בו מאסו בארץ הקדושה על כן יהיה דינם לגלות ממנה כאשר באמת גלו בט' באב. ובמעשה תופל יסבבו בקיעת העיר ב"ז בתמוז וביני ביני ירבצו בין המשפתיים ואויב כל דהו ירדפם. ולפירוש זה צריכין אנו לומר שמלת ולבן רמז על שחלקו על המן שהיה לבן כפירוש רש"י ודי זהב רמז לחטא בני גד וראובן שהיה ממונם חביב עליהם יותר מגופם אע"פ שהיה להם די:

ובחבורי עיר גבורים פרשנו על צד הרמז, פסוק אחד עשר יום מחורב. על י"א יום שמתאבלים על חורבן בית המקדש בשנה, והיינו ט' ימים של חודש אב וי"ז בתמוז וי' בטבת. ויען כי הוא רחוק מפשוטו קצרנו בזה אבל לשון בין ובין סובל פירוש זה אף בדרך פשוטו:

(המשך בבולעטין הבא אי"ה)